

BARAZA LA TAIFA LA UWEZESHAJI WANANCHI KIUCHUMI

**TAARIFA YA KITUO CHA UWEZESHAJI
WANANCHI KIUCHUMI CHA KAHAMA
KUANZIA TAREHE**

1 JANUARI, 2019 HADI 31 MACHI, 2019

Utangulizi

Chimbuko la Kituo cha Uwezeshaji Kiuchumi cha Kahama ni matokeo ya utekelezaji wa agizo la Waziri Mkuu, Mhe. Kasimu M. Majaliwa (Mb) baada kutambua mchango wa uongozi wa Serikali ya Mkoa wa Shinyanga hususan Halmashuri ya Mji wa Kahama ya kutenga na kugawa maeneo kwa Wajasiriamali. Waziri Mkuu alitembelea Halmashauri ya Mji wa Kahama na kubaini kuwa katika eneo la Bukondamoyo kumetengwa eneo la ekari 500 kwa ajili ya ujenzi wa Viwanda vidogovidogo vya Wajasiriamali hasa vijana na wanawake. Katika eneo hilo viwanja 623 vimepimwa na kugawanywa kwa Wajasiriamali ili waweze kuvitumia kwa shughuli za Ujasiriamali ikiwemo kuweka mashine za kupasua mbao, Useremala, Kuchomea vifaa mbalimbali (Welders) na kufanya biashara ndogondogo.

Aidha, katika eneo hilo Wajasiriamali 1,021 (wengi wao wakuwa ni wanawake) walipewa viwanja kulingana na shughuli wanazofanya. Sambamba na hilo, Halmashauri imetenga eneo la ekari 15,000 kwa jili ya kilimo cha Biashara ambapo eneo hilo limekwisha pimwa na kufanyiwa utafiti kwa ajili ya maandalizi ya kilimo.

Baada ya Mheshimiwa Waziri Mkuu kuona jitihada kubwa zilizofanywa, alitoa agizo kwa Baraza la Taifa la Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi (NEEC) kufungua na kuratibu Kituo Maalum cha kuhudumia Wajasiriamali ambapo kituo hicho kinategemewa kuwa ni kituo cha mfano kwa Halmashauri zote nchini. Baada ya Baraza la Uwezeshaji kupokea maagizo lilitembelea mkoa wa Shinyanga mwishoni mwa mwezi Agosti, 2018 na baada ya hapo lilifanya jitihada ya kuwasiliana na uongozi wa Serikali ya Mkoa wa Shinyanga kwa ajili ya kuomba jengo ili kufanikisha azma ya kufungua kituo cha uwezeshaji wananchi kiuchumi. Mnamo mwezi wa Oktoba, 2018 Baraza lilikabidhiwa Jengo lenye Vyumba 22 lililoko katika Halmashauri ya Mji wa Kahama, barabara ya Tabora kwa ajili ya kuratibu uanzishwaji wa Kituo hicho.

Ufunguzi rasmi wa kituo ulifanyika rasmi tarehe 18 Novemba, 2018 katika Viwanja vilivyomo ndani Kituo hicho, Ufunguzi huo ulifanywa na Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu (Sera, Uratibu, Bunge, Kazi, Ajira, Vijana na Watu Wenye Ulemavu) Mh. Jenista J. Mhagama (Mb) huku ukishuhudiwa na makundi ya wageni mbalimbali kutoka ndani na nje ya Mkoa wa Shinyanga.

Walengwa wa kituo hiki ni Wajasiriamali wote wakiwemo wadogo, wa kati na wakubwa wakiwa mmoja mmoja, vikundi ama makampuni yaliyoko katika sekta zote za kiuchumi; wananchi wote; na Taasisi na Asasi zote zikiwemo za binafsi na za Serikali. Lengo kuu la kituo ni kusaidia upatikanaji wa huduma mbalimbali za kiuchumi ambapo mjasiriamali atapata huduma zote muhimu kituoni hapo. Miongoni mwa huduma zinazotolewa ni pamoja na: urasimishaji wa biashara, ushauri wa kibiashara; elimu na mafunzo ya

ujasiriamali; upatikanaji wa mitaji na masoko; teknolojia na ufundi; hifadhi ya mazingira, hifadhi za jamii na afya; na uanzishwaji wa vikundi vya kifedha vya kijamii na Vyama vya Ushirika vya Akiba na Mikopo (SACCOS) n.k.

1. Taasisi zinazotoa huduma katika Kituo

Taasisi zinazotoa huduma katika Kituo cha Uwezesaji Kiuchumi cha Kahama ili kufanikisha malengo ya kituo ni Baraza la Taifa la Uwezesaji (NEEC), Mfuko wa Maendeleo ya Vijana (YDF), Mfuko wa Maendeleo ya Wanawake (WDF), Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA), Mamlaka ya Elimu na Mafunzo ya Ufundi Stadi (VETA), Mfuko wa Rais wa Kujitegemea (PTF), Shirika la Kuhudumia Viwanda Vidogo (SIDO) , Mfuko wa Pembejeo wa Taifa (AGITF), SELF Microfinance Fund, Mpango Wa Kurasimisha Rasilimali na Biashara za wanyonge Tanzania (MKURABITA), Mfuko wa Taifa wa Hifadhi za Jamii (NSSF), Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya (NHIF), Mamlaka ya Uendelezaji wa Biashara (TANTRADE), Mamlaka ya Chakula na Dawa (TFDA), Shirika la Viwango la Tanzania (TBS), GSI Tanzania Limited, Chemba ya Biashara, Viwanda na Kilimo Tanzania (TCCIA), Benki ya Taifa ya Biashara (NBC (T) LTD), Taasisi ya VICOBA vya kidini (IR-VICOBA), Shirikisho la VICOBA Tanzania (VICOBA FETA), Tanzania Informal Microfinance Association of Practitioners (TIMAP) na Chuo kikuu huria cha Tanzania (OUT).

2. Utekelezaji wa Taasisi zinazotoa Huduma katika Kituo

3.1 SHIRIKA LA KUHUDUMIA VIWANDA VIDOGO (SIDO)

Shirika la kuhudumia viwanda vidogo (SIDO) lilianzishwa kwa mujibu wa sheria ya Bunge Na. 28 ya mwaka 1973 kupanga, kuratibu, kuendeleza na kutoa huduma mbalimbali kwa viwanda/biashara ndogo na za kati. Lengo la shirika ni kuchangia katika kuondoa umaskini na kukuza maendeleo ya viwanda/ biashara, hivyo basi kuchangia katika maendeleo ya kiuchumi kupitia utoaji wa huduma zierendeshwazo kwa mhitaji ambazo zinaleta ajira na kipato kwa mtumiaji wa huduma.

Walengwa wa SIDO ni Viwanda/biashara ndogo na kati, Wajasiriamali binafsi pamoja na vikundi vya Wajasiriamali chipukizi (wenye mawazo, wanaoanza na waliokwisha anza biashara), Mashirika/Taasisi zinazo saidia wajasiriamali, Mashirika yasiyo ya kiserikali yanayojishughulisha (NGOs)

a) Kutoa huduma ya ushauri wa biashara.

- i. Jumla ya Wajasiriamali 298 wamepata huduma ya ushauri wa biashara kwa kipindi cha robo ya kwanza ya mwaka Jan-Marchi, 2019.

- ii. Wajasiriamali 02 (Msindikaji wa maziwa na siagi ya karanga) wamesaidiwa kupata vifungashio, ku-design lebo pamoja na kuwaunganisha na wanaouza chachu (cultures) ya maziwa.
- iii. Wajasiriamali 02 (01Ke na 01 Me) wamesaidiwa kusajili Brela jina la Biashara na kupata vyeti rasmi vya usajili (Reg. No. 453295- Cotella Food Products na Reg. Na. 451543 -Matoboki Nice Food Products)
- iv. Mjasiriamali mmoja ameelekezwa na kusaidiwa kutengeneza mpango biashara yake kwaajili ya kuombea mkopo.
- v. Wajasiriamali 03 wameunganishwa na taasisi nyingine SELF, TCCIA na GS1 baada ya kuhitaji huduma zinazowahusu.
- vi. Mjasiriamali 01 tayari ameunganishwa na TBS baada ya kuhudumiwa na SIDO (Rachanya Africa EAST paints).

b). Mafunzo:

Jumla ya wajasiriamali 94 wamepata Mafunzo kama ifuatavyo;

- i. Mafunzo ya Utengenezaji Sabuni (16) -Kata Kagongwa
- ii. Mafunzo ya Usindikaji wa vyakula (3) -Kata Kagongwa
- iii. Huduma za SIDO na TBS (59) –Ukumbi wa Mkurugenzi Kahama
- iv. Menejimenti ya Biashara (6) – SIDO/NEEC Kahama

c). Huduma ya Fedha

- i. Jumla ya Wajasiriamali 108 waliulizia na kutaka kujua taratibu zinazohusiana na huduma ya fedha hususani mikopo inayotolewa na SIDO.
- ii. Kati yao Jumla ya Wajasiriamali 31 (14Ke 17Me) waliomba mikopo yenye thamani ya shs. 109,300,000/= kwa awamu 3 tofauti.
- iii. *Waliopata Mkopo.* Hadi sasa ni Wajasiriamali 6 (60%) (04Ke na 02Me) kutoka awamu ya kwanza ya waombaji 10, tayari wamepata mikopo yao yenye thamani ya Tshs. 17mil. Waliobakia hawakukidhi vigezo vya mkopo na wamepewa taarifa.
- iv. *Awamu ya pili.* Jumla ya waombaji ni 9 (05Ke 04Me) tayari barua zao zimepokelewa na kujadiliwa, 3 wamekosa vigezo na tayari wamepewa taarifa, waliobakia 6 tayari wametembelewa miradi yao na kupewa fomu za kujaza.

- v. *Awamu ya tatu.* Waombaji wako 12 (04Ke 08Me). Maombi yao yamepokelewa na yanafanyiwa kazi.

3.2 ASASI BINAFSI YA KUSAIDIA SEKTA YA KILIMO (PASS)

Asasi binafsi ya Kusaidia Sekta ya Kilimo (PASS) ni chombo kilichoanzishwa kama mradi mwaka 2000 ili kuhamasisha uwekezaji na ukuaji wa kilimo cha biashara na sekta zinazohusika kwa njia ya kuunganisha upatikanaji wa fedha nchini Tanzania. PASS hutoa huduma za maendeleo ya kilimo cha biashara na huduma za kifedha kwa wajasiriamali wadogo na wa kati kwa njia ya kuwaunganisha na taasisi za fedha.

Mafanikio ya Taasisi

- i. Ofisi imepokea wateja 58 (Ke 9 na Me 49) kutoka maeneo ya Mhungula, Nyihogo, Nyahanga, Nyasubi, Nyakato, Shunu, Kagongwa, Bukondamoyo, Malunga, Mondo, Msalala, na Ushetu;
- ii. Imefanikiwa kutoa elimu ya huduma kwa wateja 32 katika makundi yafuatayo:

Na	Walengwa	Idadi
1	Wauza Pembejeo	24
2	Wachakata Mazao	07
3	Wasindika Mafuta	01
	Jumla	32

- iii. Ofisi imefanikiwa kutembelewa na wajumbe kutoka Ubalози wa Denmark ili kuona shughuli zinazofanywa na PASS katika Kituo cha Kahama;
- iv. Imefanikiwa kufanya vikao na Taasisi za fedha za NBC, BOA, NMB, CRDB, Benki ya ACCESS, AZANIA, BENKI YA POSTA kwa ajili ya kuhamasisha matumizi ya dhamana yao.

3.3 TANZANIA CHAMBER OF COMMERCE, INDUSTRY AND AGRICULTURE (TCCIA)

Ni Taasisi isiyo ya Kiserikali iliyoanzishwa mwaka 1988, kwa lengo la kushirikiana na Serikali kuleta ufanisi katika sekta binafsi. TCCIA ni kiungo kati ya Sekta ya Umma na sekta Binafsi. Wajibu wa TCCIA ni Kuandaa Mabaraza ya Biashara kuanzia ngazi ya Wilaya, Mkoa na Taifa, majadiliano, ushawishi na utetezi kwa Sekta binafsi (Dialogue,

Advocacy & Lobbying), kutoa vyeti vya Uasili (Certificate of Origin), urasimishaji biashara, kutafuta ubia wa kibiashara, ushauri wa kibiashara, mafunzo ya ujasiriamali na VICOBA. kuandaa Maonyesho ya kibiashara na ziara za kibiashara.

Walengwa wa TCCIA ni Viwanda/biashara ndogo na kati, Wajasiriamali binafsi, pamoja na vikundi vya Wajasiriamali chipukizi (wenye mawazo, wanaoanza na waliokwisha anza biashara), Mashirika/Taasisi zinazo saidia wajasiriamali, Mashirika yasiyo ya kiserikali (NGOs), wafanyabiashara wote, wakulima na wafugaji.

Mafaniko ya Taasisi

- i. Imefanikiwa kutembelewa na wateja 230 (Ke: 81 na Me:149) ambapo wateja hao wametokea maeneo ya Kahama Mji, Msalala, Ushetu, Tinde na Ngara;
- ii. Imeendesha mafunzo kwa wajasiriamali 780 katika maeneo ya umuhimu wa makongano, taratibu za urasimishaji biashara na masoko ndani na nje ya nchi, aidha mafunzo hayo yalifanyikia katika Ukumbi wa Kakola, Kahama Gold Hotel na Halmashauri;
- iii. Imefanikiwa kusaidia urasimishaji wa biashara za wajasiriamali kuanzia katika hatua ya upatikanaji wa majina ya biashara/Kampuni hadi leseni ya Viwanda: majina ya Biashara yaliyofunguliwa ni Kahama Cotton & Oil Mill, Quality Food Processors, Janeth Spice, Mkasiwa Company Limited,, Leseni ya uuzaji mifugo ndani ya nchi, na KAL Holding Company LTD.

3.4 SELF MICROFINANCE FUND

Mfuko wa SELF unatoa mikopo ya jumla kwa asasi ndogo na za kati za fedha kama vile mashirika yasiyo ya kiserikali(NGOs),SACCOs na kampuni za fedha zinazotoa huduma za mikopo pamoja na benki ili ziweze kutoa mikopo kwa jamii ambayo haijafikiwa na huduma rasmi za kifedha. Pia taasisi hii inatoa mikopo kwa wahusika katika mnyororo wa kuongeza thamani mazao ya kibiashara kwa kuwapatia mitaji, vifaa/mashine za uzalishaji pamoja na mikopo ya uwezesaji wa miradi ya kilimo. Wajasiriamali wote wanaoangukia kundi hili la wadau wetu huitwa SMEs.

Ofisi hii ni ya kimkakati yenye dhumuni la kuhudumia wadau wote waliopo kanda ya ziwa ambao wapo karibu na mji huu wa kahama kijiografia. Pamoja na shughuli nyingine ofisi hii ina jukumu la kuhakikisha inatoa huduma za kiwango cha juu katika utoaji wa mikopo kwa wahitaji ambao ni pamoja na vikundi, makampuni na watu binafsi.

Mafanikio ya Taasisi

- i. Ofisi imefanikiwa kutembelewa na wananchi 104 ambapo miongoni mwao wanawake ni 27 na wanaume ni 97 katika maeneo yafuatayo:

Na	Eneo	Me	Ke	Jumla
1	Halmashauri	55	22	77
2	Msalala	4	2	6
3	Ushetu	5	3	8
4	Mbogwe	8	0	8
5	Kwingineko	5	0	5
	Jumla	77	27	104

- ii. Umetoa mkopo wa shilingi Milioni kumi (Tshs.10,000,000/=) kwa Mjasiriamali Mwanamke anayejishughurisha na uchakataji wa mahindi na kuzalisha unga wa sembe;
- iii. Kiasi cha shilingi milioni mia sita (Tshs.600,000,000/=) kimeombwa na wateja ambapo maombi hayo yako katika hatua mbalimbali za kufanyiwa tathmini kabla ya kupatiwa mikopo hiyo, miongoni mwa waombaji hao wawili ni wanaume na mmoja ni mwanamke.
- iv. Taasisi imefanikiwa kuwatembelea wateja wafuatao:

1	Dorfin Trading company Ltd.	<ul style="list-style-type: none"> i. Wanajishughulisha na uchakataji mpunga(warehousing) ii. Uwezo wa kuhifadhi;jazoTani 10,000 iii. Maombi ya mkopo: Sh.Milioni 400 iv. Hatua:Ombi linashughulikiwa
2	Masabone Company Ltd	<ul style="list-style-type: none"> i. Wanajishughulisha na uchakataji mahindi na uhifadhi mpunga(warehousing) ii. Uwezo wa kuzalisha ni tani 5 kwa siku iii. Maombi ya mkopo: Sh.Milioni150 iv. Hatua:Ombi linashughulikiwa
3	Halima Shija Vicent-KIWANGO SUPER SEMBE	<ul style="list-style-type: none"> i. Anajishughulisha na uchakataji mahindi (Posho mill) ii. Uwezo wa kuzalisha ni tani 1moja kwa siku iii. Maombi ya mkopo: Sh.Milioni35 iv. Hatua:Kapatiwa shilingi milioni 10
4	Richard Israel Kirenga	<ul style="list-style-type: none"> i. Anajishughulisha na uhifadhi mpunga ii. Uwezo wa ghala ni tani 200 iii. Maombi ya mkopo: Sh.Milioni200 iv. Hatua:Ombi linashughulikiwa
5	Frank Venance Baratelanya-SAYUNI POSHO MILL	<ul style="list-style-type: none"> i. Anajishughulisha na uchakataji mahindi (Posho mill) ii. Uwezo wa kuzalisha ni tani 1moja kwa siku iii. Maombi ya mkopo: Sh.Milioni15

		iv. Hatua:Anapungukiwa baadhi ya nyaraka.Anashughulikia zikamilike
6	Asha Msangi	i. Anashughulika na uchakataji wa mazao ikiwa ni pamoja na mpungana mahindi na uhifadhi ghalani Uwezo wa kuhifadhi ni tani 6,000 kwa msimu ii. Maombi ya mkopo: Hajaamua bado iii. Hatua:Bado
7	Buzwagi Vegetable Oil Co.Ltd	i. Wanajishughulisha na uzalishaji wa mafuta kutokan na alizeti ii. Uwezo wa kuzaliaha ni lita 20,000 iii. Maombi ya mkopo: Sh.Milioni100 iv. Hatua:Ameahirisha maombi kwa mwaka huu.
	Jonas Busiga Kurwa-SEGESE	i. Anajishughulisha na uhifadhi mpunga ii. Uwezo wa ghala ni tani 150 iii. Maombi ya mkopo: Bado iv. Hatua:Bado.kaahidi msimu ujao
	James Kanoni-MBOGWE	i. Anajishughulisha na uhifadhi mpunga ii. Uwezo wa ghala ni tani 400 iii. Maombi ya mkopo: Bado iv. Hatua:Bado
	Faida Lutege	i. Anajishughulisha na uuzaji wa pembejeo ii. Uwezo wa biashara ni mifuko 2000 kwa mwaka iii. Maombi ya mkopo: Bado iv. Hatua:Anatarajiwa msimu wa kilimo kuanzia Agasti

3.5 MKURABITA

Mpango wa Kurasimisha Rasilimali na Biashara za Wanyonge Tanzania (MKURABITA) ni kati ya Programu za Serikali, zenye ofisi katika Kituo cha Uwezesaji Kiuchumi cha Kahama. Lengo la Mpango huu katika kituo ni kuwawezesha wamiliki wa rasilimali ardhi na biashara kushiriki katika uchumi rasmi unaosimamiwa na utawala wa sheria. Hii ni pamoja na kuzitumia mali zao zilizokwisha rasimishwa kama dhamana, katika kupata mikopo na fursa zinginezo zilizoko katika uchumi wa soko. Walengwa wa MKURABITA ni wananchi wa mijini na vijijini, wanaomiliki rasilimali nje ya mfumo unaotambulika kisheria na wanaoendesha biashara bila kukidhi matakwa ya kisheria.

Mafanikio ya Taasisi

- i. Ofisi imepokea maombi matano ya wajasiriamali wenye lengo la kuhitaji kurasimisha maeneo yao. Kati ya wananchi walioomba kurasimisha maeneo yao, kuna mwanamke mmoja na wanaume wanne;
- ii. Mkurugenzi wa Halmashauri ametoa wataalamu wa Mipango Miji na Upimaji ili kutembelea mashamba matano ya wajasiriamali waliotuma maombi, kuanza maandalizi ya urasimishaji wa maeneo hayo ambapo upimaji wa mashamba matatu umefanyika na mashamba mawili yako katika hatua za awali za upangaji;
- iii. Kwa kuwa wajasiriamali hawa wanajishughulisha na biashara ya kunenepesha ng'ombe na mbuzi, mazungumzo ya awali yamefanyika na Mfuko wa PASS, ili pindi watakaporasimisha maeneo yao na kupewa Hati miliki, wasaidiwe katika kuunganishwa na vyombo vya fedha.

3.6 GSI Tanzania

GSI ni taasisi isiyojiendesha kwa faida yaani Non Profitable Agency iliyozinduliwa rasmi na Makamu wa Rais wa awamu ya nne Dr.Mohamed Gharibu Bilal mnamo mwaka 2011. GSI ni taasisi pekee yenye mamlaka ya kutoza *barcode*.

Taasisi hii imefanikiwa kutoa huduma kwa wateja watano(5) na kutoa elimu kwa wadau wasiopungua ishirini na tano(25) aidha wateja hao walikuwa wanajishughulisha na ujasiriamali wa bidhaa za sabuni na *chia seeds*.

3.7 MAMLAKA YA MAPATO TANZANIA (TRA)

Mamlaka ya Mapato Tanzania ilianzishwa kwa Sheria ya Bunge Na.11 ya mwaka 1995, na ilianza kufanya kazi tarehe 1 Julai 1996.TRA ina jukumu la kusimamia kwa uadilifu kodi mbalimbali za Serikali Kuu.

Mafanikio ya Taasisi

- i. Imetembelewa na wateja 95 waliohitaji huduma za Vibali vya Leseni,Usajili na kutaka ufafanuzi juu ya malalamiko kuhusu masuala ya kodi; na
- ii. Kumekuwa na ongezeko la Kodi kutoka kwa wajasiriamali wadogo kwa kiwango cha asilimia 25.

3.8 BENKI YA NBC TANZANIA

Benki ya Taifa ya Biashara ni Benki ya zamani kuliko zote nchini Tanzania ikiwa na uzoefu wa zaidi ya miongo mitano. Benki hii inatoa huduma mbalimbali kwa wateja wa rejareja, biashara, mashirika na misaada ya uwekezaji, bidhaa na huduma za usimamizi mzuri wa fedha.

Mafanikio ya Taasisi

- i. Ofisi imefanikiwa kutembelewa na wateja 92 miongoni mwao ni Wanawake 63 na wanaume 29;
- ii. Imefungua akaunti binafsi 15 kwa wajasiriamli wa Zongomela; na
- iii. Imefungua akaunti mbili za Vikundi vya wajasiriamali wa Zongomela

3.9 MAMLAKA YA ELIMU NA MAFUNZO YA UFUNDI STADI (VETA)

VETA ni Mamlaka ya Elimu na Mafunzo ya Ufundi Stadi iliyoanzishwa kwa Sheria ya Bunge Na. 1 ya 1994 na kupewa majukumu ya kuratibu, kusimamia, kutoa na kugharamia elimu na mafunzo ya ufundi stadi nchini. VETA inamiliki vyuo 28 Tanzania Bara, kati ya vyuo hivyo VETA Shinyanga ni moja wapo.

Mafanikio ya Taasisi

- i. Imefanikiwa kutembelewa na wananchi 116 (Wanawake 15 na wanaume 101) kutoka maeneo ya Shinyanga, Nyihogo, Nyahanga, Kagongwa, Igunda, Nyakato, Dodoma, Muhungula, Kilago – Ushetu, Mpera, Bukoba, na Zongomela; na
- ii. Baada ya kituo kuanza VETA kwa kupitia ofisi ya Mkurugenzi Mtendaji Kahama Mji, Idara ya Maendeleo ya Jamii, imeanza kutoa mafunzo ya muda mfupi katika fani zifuatazo:-

NA	AINA YA KOZI	IDADI YA WANAFUNZI		MUDA	MAHALI
		KE	ME		
1	ALUMINIUM	2	3	MIEZI 6	MWANVA FDC
2	USHONAJI	10	0	MIEZI 6	MWANVA FDC
3	PSV		01	SIKU 10	VETA SHY
4	UDEREVA		01	WIKI 5	VETA SHY
5	UCHOMELEAJI		5	MIEZI 6	MWANVA FDC
6	SALOON	5		MIEZI 6	MWANVA FDC
7	MAPAMBO	4	1	MIEZI 6	MWANVA FDC
8	UMEME	4	6	MIEZI 6	MWANVA FDC
9	UFUNDI BOMBA	4		MIEZI 6	MWANVA FDC

3.10 Mfuko wa Pembejeo wa Taifa (AGITF)

Mfuko wa Pembejeo za Kilimo na Mifugo (The Agricultural Inputs Trust Fund) ulianzishwa mwaka wa 1994, kwa sheria ya Bunge Na. 9 ya mwaka 1994. na kufanyiwa marekebisha ya kwanza mwaka 2002. Lengo la kuanzishwa kwa Mfuko wa Pembejeo za kilimo ilikuwa ni utekelezaji wa Sera ya Serikali katika kuhakikisha kwamba wakulima

wanapata pembejeo za kilimo kwa wakati unaofaa na kwa bei nafuu. Hivyo, kazi ya Mfuko wa Pembejeo ni pamoja na :

- Kutoa mikopo ya riba nafuu ili kuwezesha kugharamia usambazaji wa pembejeo za kilimo, mifugo na zana ndogondogo za kilimo;
- Kuhakikisha kuwa pembejeo zinawafikia wakulima na wafugaji kwa wakati na kwa bei nafuu
- Kutoa mikopo ya matrekta mapya matrekta madogo (*power tiller*) na kukarabati machakavu ili kuboresha na kupanua eneo la kilimo nchini.

Mafanikio ya Mfuko

Mfuko umefanikiwa kutembelewa na Wananchi 40 kati ya hao wanaume ni 34 na wanawake ni 6 kutoka maeneo ya Ngogwa, Ushetu, Mwanza, Bugarama, Nyakato, Isagehe, Shunu, Nyahanga, Mbulu, Majengo, Iboja, Malunga, Kagongwa, Bumbiti, Bulungwa, Nyasubi

3.11 Chuo Kikuu Huria cha Tanzania (OUT)

Chuo kikuu huria cha Tanzania kilianzishwa kwa mujibu wa Sheria ya Bunge Na. 17 ya mwaka 1992 kuratibu, na kutoa elimu kwa njia ya huria, masafa na kimtandao. Mfumo wa utoaji elimu unamwezesha mwanafunzi kusoma huku pia akiwa anajishughulisha na shughuli zingine za kujipatia kipato.

Walengwa wa Chuo hiki ni wafanyakazi wa serikalini na taasisi binafsi, wahitimu wa elimu ya kidato cha nne na kidato cha sita, wahitimu wa elimu ya ngazi ya cheti, stashahada, astashhada na shahada.

Chuo kimekua kichocheo muhimu cha kutekeleza Sera ya Taifa ya Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi kupitia njia zifuatazo:

- i. Kuhamasisha wanafunzi kujihusisha na shughuli mbalimbali za kiuchumi kama vile za ujasiriamali kwa kupitia maarifa wanayoyapata kwenye programu wanazosomea;
- ii. Kuwafanyia tathimini kwenye elimu ya vitendo ili kuwajengea uwezo na maarifa;
- iii. Kuwatangazia na kuwahabarisha wanafunzi wote kuhusu uwepo wa baraza la uwezeshaji kiuchumi Kahama na fursa zilizopo;
- iv. Kuendelea kudahili wanafunzi wapya katika programu mbalimbali zinazotolewa na Chuo; na
- v. Kuwatembelea wafanyakazi mbalimbali wa ofisi za serikali na taasisi binafsi na kuwapa ushauri kuhusu kujiendeleza kielimu ili waweze kuongeza ufanisi wa kazi kwenye taasisi zao;

Mafanikio ya Chuo kwenye Kituo cha Uwezeshaji cha Kahama

- i. Kina idadi ya wanafunzi 130 katika ngazi na fani mbalimbali za masomo;
- ii. Idadi ya waombaji wapya ni 35 ambao wanasubiri kuchaguliwa na kuhakikiwa na TCU pamoja na NACTE;
- iii. Kimedahili mwanafunzi wa kwanza wa PHD kwa mwaka wa masomo 2018/2019;
- iv. Kimeendesha mitihani kwa awamu tofauti tofauti ambapo awamu ya kwanza ya mitihani ilifanyika mwezi Julai, 2018, awamu ya pili ilikua Septemba, 2018 na mwaka huu 2019 awamu ya kwanza ilifanyika mwezi Februari, 2019 na awamu inayofuata itafanyika Mei, 2019;
- v. Kimefanikiwa kuendesha mafunzo ya ana kwa ana kwa wanafunzi wa *foundation programme* kuanzia tarehe 8 – 12 Machi, 2019.

4.0 CHANGAMOTO NA MAPENDEKEZO

4.1 Changamoto

Kituo cha Uwezeshaji kinakumbwa na changamoto zifuatazo:

- i. Idadi ya wateja kupungua siku hadi siku. Kama inavyoainishwa katika jedwali hapa chini.

NAMBA	TAASISI	JANUARI	FEBRUARI	MACHI
1	SIDO	256	50	80
2	SELF MF	20	22	32
3	VICOBA FETA	0	0	0
4	VICOBA IR	0	0	0
5	NSSF	0	0	0
6	VETA	59	42	21
7	NBC	40	32	17
8	TCCIA	71	56	63
9	PTF	0	0	0
10	MKURABITA	520	10	11
11	YDF	0	0	0
12	WDF	0	0	0
13	PASS TRUST	37	14	35
14	AGITF	42	14	10
15	TRA	39	24	13
16	GS1	0	5	14

17	TAN TRADE	0	0	0
18	OUT	0	23	89
JUMLA		1084	293	385

- ii. Mahudhurio ya wanawake bado yako chini ukilinganisha na wanaume kama inavyoainishwa katika jedwali hapa chini

NAMBA	MWEZI	ME	KE
1	JANUARI	614	470
2	FEBRUARI	228	65
3	MACHI	215	170
JUMLA		1057	705

- iii. Baadhi ya ofisi bado hazijafunguliwa kama VICOBA FETA, IR VICOBA, TANTRADE, NSSF, TBS, YDF, WDF na NHIF;
- iv. Kukosekana kwa taasisi inayotoa mikopo kwa wajasiriamali wadogo, (mbadala wa PTF) hasa taasisi itakayoweza kuwalea wajasiriamali wanaofanya shughuli mbalimbali za kiuchumi; na
- v. Ushirikiano hafifu kati ya Ofisi ya Mkurugenzi wa Halmashauri na Kituo hasa katika mikutano baina ya Halmashauri na Wananchi

4.2 MAPENDEKEZO

Yafuatayo ni mapendekezo yaliyotolewa na wadau ndani ya Kituo ili kuboresha huduma:

- i. Imeshauriwa kuwa, Baraza la Uwezeshaji litoe elimu sahihi kwa Umma, kwani wananchi wengi wa Kahama wanauelewa hafifu kuhusu huduma zinazotolewa na Kituo;
- ii. Kituo kiwe na Karakana ya Ufundi pamoja na vyumba vya kutolea elimu ya kusindikia vyakula;
- iii. Baraza la Uwezeshaji liharakishe upatikanaji wa Mwongozo wa Kuendesha Kituo;
- iv. Nafasi ya NEEC katika kituo haifahamiki hasa kihuduma, ni vyema huduma yao ikajipambanua na kueleweka na wadau;
- v. NEEC ifuatilie ratiba za mikutano kati ya Halmashauri na Wananchi ili iitoe kwa wadau wa Kituo;
- vi. Imeonekana kuwa Kituo hakina mwongozo wa uendeshaji kituo -**channels of commands** haiko wazi, mfumo wa utoaji wa taarifa na mawasiliano) hivyo kushindwa kujua wadau wanatakiwa katika mambo yapi kupitia wapi na yapi yasiyo ya wadau nk.;

- vii. NEEC ihamasishe Tasisi za Serikali na Binafsi juu ya umuhimu wa kuwasaidia vijana vifaa baada ya kuhitimu ili waunde vikundi vya uzalishaji;
- viii. Kituo kipewe gari kwa ajili ya kusaidia utoaji wa huduma kwa urahisi;
- ix. NEEC ihamasishe wananchi juu ya matumizi ya Kituo kupitia njia mbalimbali kama kufanya maonesho ya bidhaa za wajasiriamali kwa kushirikiana na wadau; na
- x. NEEC ishirikiane na wadau wengine kuendesha maonesho ya bidhaa mbalimbali kama njia moja wapo ya kutangaza kituo kwa Umma.